

Indulj Deres! ma utolszor viszed Kurirodat
Azoknak, kik nem küldettek ujra Abrakodat!

Belső Tudósítások.

Ha egy valóságos érzékeny Magyar Szív olvas-
sa a' mostani mind külső, mind belső Né-
met Leveleket, vagy leg alább a' közelebb költ Bé-
tsi Német Udvari Ujjságot, melyben a' mi Magyar
Nemzetünk a' leg nemesebb szívü és leg-hivebb sza-
bad Nemzetnek iratik, nem lehet hogy ne gönyvez-
zen örömében. — Öröm! és a' ditsekedésnek fel-
ső grádits fogáig hágott örvendetes igék olvastatnak
minden Levelekben Nemzetünkről.

A' mi Kegyelmes Atyánk és Királyunk, Anyánk
és Királynénk a' múlt Szeredán estvéli 9 óra tály-
ban a' maga kedves Fiainak kebelekből — de nem
hivséges Szivekből — *Budáról Bétsbe* az egész F.
Udvarral edgyütt szerentsésen vissza érkezett. —
Azt ígérte ő Felsége, hogy ennekutánna a' maga
Kedves Magyar Státusait gyakrabban és a' Koro-
názásoknak végződésével az *Erdélyi* Nagy Fejede-
lemséget-is Kedves Királynéjával edgyütt, a' mint
Gr. *Gyulay Josef* Ur ő Nságának Budán meg-igért-
nek lenni mondatik, meg-látogatja.

Jun. 17-dikén elegyes Ország-gyűlése tartatott,
és estvére Bál — — 18-dikban *Deputátziók* dol-
goztanak délig — 12 órákor pedig mind a' két Táb-
la öszve-gyűlvén, egészszén estvéli 6 óráig tanáts-
koztanak, és a' második Táblán leg-előbb-is ez a'
kérdés fordúlt-fel:.

„Ha vallyon kellyen é ülést engedni a' Rátz
Erséknek!, és Püspököknek, az Ország-Gyűlésében?

G g g

Tsak.

Tsak hamar két felé oszlottak a' vélekedések. A' Gyűlésnek nagyobb része úgy ítélte, hogy meg kell kérni, az Illyriai Kántzelláriáknak el-törlése eránt ő Felségét, olly magok ajánlása mellett az Ország' Rendjeinek, hogy el-töröltetvén az említett Kántzellária, ők is készek lesznek ülést adni a' Rátz Papi Méltóságoknak, a' kik azonban magok is rajta legyenek, az Illyriai Kántzelláriának el-töröltetésén. A' más rész, ezt vitatta: hogy mivel maga a' Felség hívta Ország-Gyűlésre, különös Kir. Levelek által a' Rátz Erseket 's Püspököket: tehát szükség, hogy még ezen Ország-Gyűlésben, méltóságokhoz illendő ülés engedteffék nékiek; annyival is inkább, mivel az Illyriai Kántzellária' fel-állításának sürgetésére, leg-elsőben is az indította vólt őket, hogy a' közelébb múltt Ország-Gyűlése' alkalmazosságával nem vehettek biztató szót abbéli kívánságoknak telylyesítettése eránt, mellyet eleikbe terjesztettek vótt egynehány Nagy Embereinknek, hogy t. i. hadd lehetne nékiek is rendes székek, és szavok az Ország-Gyűlésében; 's e' szerént nem ok nélkül lehet töle tartani ' hogy ha e' mostani Ország-Gyűlésben széket és voksot nem nyerhetnek: sürgetni fogják az Illyriai Kántzelláriának meg maradását, melly igen nagy kárára lenne a' Hazának.

Mind a' két rész keményen vitatta a' maga értelmét; de végre - is tsak az állott-meg, hogy kérjék ő Felségét az *Illyriai Kántzelláriának* el-törléséért, és ennek el-töröltetésével a' jövő Országgyűlésen *Széket* és *Voxat* adnak a' Rendek a' Rátz Erseknek és Püspököknek, és ebben mind a' két Tábla meg edgyezett. — Ekkor a' Károlovitzi Ersek, ki a' maga Püspökjeivel edgyütt jelen vólt, de Szék nélkül, fel-allott és így izollott a' Rendekhez: — „

„ Mi, eszközlői nem lehetünk az Illyriai Kántzellária' el-töröltetésének; mellyet a' meg-hóltt Tsászár és Király, a' nalla tudva lévő okokból állított-fel, a' vallásbéli dolgokra nézve. Kérjük a'

Tek.

Tek. Első Táblát, engedjenek minékünk helyet és szavat az Ország Gyűlésében, mellyre ő Felsége, Királyi Levelek (Regálisok) által hivott bennünket. — A' mi Nemzetünk nagy számmal vagon: szükség, hogy minden tekintetben légyenek néki Reprezentánsai (Képviselői) az Ország-Gyűlésén. Városainknak vagynak Reprezentánsaik, Nemeseink is jelennek meg itten; ha Mágnásaink vólnának; bizonytal nékik is vólna helyek és szavok az Ország-Gyűlésében: miért ne adna tehát az Ország minékünk, kik a' Papi méltósággal vagyunk fel-ruházva, még ezen Gyűlésben helyet és vótumot minden feltétel nélkül? „ —

Azonban edgyik Tábla is a' maga fel tett tzeljától el nem álván, ő Felségéhez tudósítást tettek, a' mint hátrább fogjuk látni.

Minekutánna ezen dolog el-végződött vólna, a' második Tábla a' Nemzeti nyelvnek gyökereztetését és plántáltatását vette tanátskozása tárgyául — és az Itélő-mester Ur meg-esmerete ugyan, hogy a' Magyar nyelvet Tanítóknak fel-állások után kezdett a' nyelv plántája sokat erősedni; de mivel ezen Magyar Tanítók Letzkéit tsak a' kinek tettzik a' járja, azt végezték, hogy kérjék ő Felségét, hogy a' Magyar nyelv tanulását tégye Törvény-tzikkellyé, hogy azt minden Oskolat járók tanulni kénytelenittessenek. — Az Itélő-mester Urnak ezen valóságos nemzeti bölts és buzgó tzelja a' Rendektől helybe hagyatott.

„ A' múltt Ország-Gyűlési XVI dik Törvény-tzikkelyben (Artikulusban) ez van: *Dicafterialia negotia autem, idiomate latino nunc adhuc pertractanda venient*, az az: a' Törvény-Táblákon és Tanáts-Székeken, még most, deák nyelven folytattassanak a' dolgok. Most tehát a' Mas. Táblának nagy része azt vitatta, hogy a' *nunc adhuc* (még most) há-tározódjon-meg, 's a' Magyar Nyelvről szóllandó új Törvénytzikkelybe tétetődjön belé: *Hat esztendőök után,*

után, Magyar Nyelven folyának a' dolgok a' Dikastériomokon. Némelly Vármegyék' Küldöttjei, úgy a' *Harvát Ország'* részéről való Deputátusok is azt mondták: hogy „ezen Törvény szerént, sok érdemes Hazafiaknak el kellene esni tisztségeiktől, a' Magyar Nyelv' nem tudása mia.“ — Ezen ellenvetésre, a' vólt a' felelet: hogy „kevéssele ez előtt, úgy tudták más idegen nyelvben tökéletesíteni magokat, néhány esztendő alatt a' Hazafiak, hogy azon, nem csak kezzélletek; hanem dolgoztak is széltire.“ — Tsak ugyan nem egyezhettek meg ebben utólyára is. — Azután némelly Vármegyei Deputátus Urak, arról panaszkodtak a' magok Vármegyék' nevekben, hogy soha sem nyerhettek még azok Magyar Választ mind ez ideig is, a' F. Helytartó-Tanátsától; ámbár ők ehez Magyar Nyelven irtak, úgymint a' melly Nyelven akarják, a' múltt Ország-Gyűlés' Végzése szerént, dolgaikat folytatni, 's Jegyző-Könyveiket is irni állandóúl, más Ns Vármegyekkel egygyütt 's a' t. Ezen tárgyra nézve, abban állapotott meg a' Gyűlés, hogy „a' Fels. Helytartó-Tanáts Magyar Nyelven válaszoljon, a' hozzája magyarul író Ns Vármegyéknek; és még ezen kívül, arra is kérni kell ő Felségét, hogy mennél harmarább, a' Magyar Nyelvet hozassa-bé a' Dikastériomokba; melly nélkül, lehetetlen valamelly Nyelvnek virágozni: e' nélkül pedig, nem lehet állandó virágzású fenn-maradása a' Nemzetnek “ 's a' “

Jun. 21. 22. és 23-dik napjain tartott Ország-gyűléseiben fel-olvastattanak azok a' dolgok, mellyekben ezen *Diétán* a' Státusok meg edgyeztenek. Az Urbariumnak el-igazítása a' jövő *Diétára* halasztott; az esztendőnként fizetni szokott Adó a' 8. Art. 1715 dik szerint határozottatott.

*Az ő Felsége Resolutiója az Illiriai Cancelláriának
el-töröltetéséről ez :*

Altefatam Suam Majestatem Sacratissimam, erga demissam eorundem Dominorum Statuum et Ordinum Repraesentationem, in ordine ad sublationem Cancellariae Illyricae sub 18-va currentis Mensis factam, iisdem Benignam Resolutionem Suam sequentibus declarari jussisse: Suam Majestatem Sacratissimam adductum per Dominos Status et Ordines Augustae condam Imperatricis, et Reginae Apostolicae Mariae Theresiae Aulae Suae desideratissimae exemplum, eo in pretio habere, ut hoc, atque ea etiam reflexione, quod non uniti Ritus Regni Accolae, medio tempore, postquam nempe Cancellariae Illyricae erectio jam decreta erat, Jure civitatis Lege publica donati fuerint, permotam esse, ut desideratam a D. SS. et OO. Cancellariae Illyricae sublationem, jam reipsa decrevit, neque aliud amplius fore reliquum, quam ut mox, ac Sua Majestas e diversis, quae suscipienda habet, itineribus feliciter redux, exauditaque propositio-
ne, qualiter suppressio haec abque negotiorum convulsione suscipi valeat, realem ejusdem sublationem ordinare queat. Ut autem Ritus hujus Regni Accolis, jam alioquin sub praesidio Legum constitutis, omni ratione consulatur, atque ii, ipsum etiam conditae de iisdem Legis effectum sentiant, justam agnoscere Suam Majestatem Sacratissimam, eam Dominorum Statuum, atque Ordinum Propositionem, ut ex Individuis ejusdem Ritus, nonnulla requisitis qualitatibus instructa, ad Cancellariam Regiam Hungarico Aulicam, prout et ad Consilium Regium Locumtenentiale applicentur Individua, quae Sua Majestas mox subsecuta dictae Cancellariae sublatione, hunc in finem etiam nominatura est. Ex adverso Altefatam Suam Majestatem Jure a Dominis Statibus et Ordinibus deprecere, ut habita jam nunc Benigna hac Suae Majestatis Sacratissi-

missimae affidatoria declaratione, de Voto, dicti Ritus Episcopis, jam ex nunc competente, stantibus adhuc praesentibus Comitiis, Articulus pro Benigna Regia Sanctione proponatur, de ipsa autem qualitate voti, et Sessionis per Deputationem Regnicolarem in Coordinatione Comitiorum operaturam praestetur opinio, in affuturis Regni Comitiis praescripto modo referenda, et determinanda.

A' többi Fels. Resolútiók közé tartozik, hogy azokban a' Vármegyékben, hol szükséges a' Tisztviselők fizetésének nagyobbítása, a' Helytartó K. Tanátsnak tudtával nagyobbíthatatik — hogy a' Magyar Sergeknél a' Magyarak alkalmazásának Tisztségre, és — hogy a' hadi Akadémiákban a' Magyar ifjuság tanittassék — addig-is pedig, míg az Országos Deputatziók mind ezekről módot dolgoznak, ő Felsége a' 70-dik Art. 1723-dik ereje szerint maga fog a' Magyar Ifjuság tanulására és nevelésére gondot viselni, mint édes Atya. — Az Erdélyi *Kraszna*, *Középszólnok*, *Zaránd* Vármegyék és *Kövér* vidékének Magyar Országhoz való viszsa kaptcsolásában sem ellenkezik ő Felsége, meghalgatván az Erdélyi *Diétát*-is, sőt az egész Fejedelemségnek egyesüléséről fog ő Felsége tanátskozni. — A' Dikastériumoknak Pestre való költözkedésekre nézve az 1791-dik esztendei 39-dik Artikulus meg-ujjított.

Az Ország Birája Gr. *Zichi* Károly és *Manfredini* Ur ő Excja Szent *István Pitezi* Rendének nagyobbik Keresztjével tiszteltetett-meg most Budán ő Felségétől. — A' Comendátori Rendet Tav. *Végh* Péter és *Personális Ürményi* Josef Ur ő Excellentiája — a' Kiss Keresztet pedig Méltóságos *Pásztor* Sándor Ur ő Nga nyerte-el. — A' Királyi Táblán Magyar Országban most darab időtől fogva nem mindenik Assessor Ur szokta vólt referálni és fel-olvasni az ügyeket, hanem csak a' négy Itélő-Mester Urak, de most ő Felsége még

egy egy Alsessor Urat rendel mindenik Itélő Mester mellé Referensnek, hogy az Ügyek annál hamarább folyhassanak. — A' vólt Gr. *Eszterházi* Imreh Magyar Lovas Regementje adatott az ifju Hertzeg *Koburnak*.

A' F. Királyné is a' Budai lakást nagyon kedvelli. — Hogy az Országnak határai meg-igazittassanak, hogy a' Bünösök törvényesen meg-büntettessenek és a' Jók meg jutalmaztassanak, el-végzette ő Felsége. — A' mi a' Kamarát és Bányáztatot illeti mind Törvény szerint lézzen. — A' Sónak auctioját, azon 11 krajtzárt minden mázsán, az ő Felsége bóldog és ditső Uralkodásától fogva az Ország *Cassájának* ajándékozta. — A' Magyar nyelv közönséges tanulását minden oskoláinkban rend szerint valóvá tette. — A' Státusok ajánlására ezeket Indigenatussal meg-ajándékozta: — — „ Gr. *Ferentz* és *Josef Kollorédó* Gr. *Pellegrini* és Unokája B. *Blankenstein*, *Blainvile* Cris. B. *Boltza* Péter, Gróf *Sickingen*, Gróf *Lamberti*, *Májér* Albert és Adolf, Báró *Schloisning* Josef, B. *Püchler* Josef, B. *Gabelkhofen* és B. *Amede* Josef Urak az ujj Hazafitványok.

A' Bétsi Udvarnál lévő Pápa Nuntiusa Gróf *Caprara* Kárdinállá lett.

Hogy a' Svéviai Kerületben és a' *Rhénus* mellett nagy drágaság ne lehessen, Gabonát vitet ide Magyar Országból ő Felsége; 120 ezer mázsa lisztet, és 800-ezer mérő zabot, 400-ezer 'Sákokban hajón *Ulmáig*, mellyről már rendelés-is tétetett.

A' nem-egyesült Érseknek, és 7. Püspököknek, a' mostani Ország-Gyűlésén együtt lévő Státusokhoz és Rendekhez intézett két rendbéli Irásaik, mellyekben azt kéri, hogy rend szerint való ülés engedtesék nékik az Ország-Gyűlésében.

Első Irás.

Serenissime Regie Princeps Palatine Regni Hungariae!

Excelsi Proceres et Incltyti Status et Ordines!

Obtentis jam a Sua Caesareo Regia Majestate pie defuncto Domino nostro Clementissimo Leopoldo II. Regalibus, nihil ardentius desiderabamus, quam ut per nostram in praeteritis adhuc Regni Comitibus Sessionem intima illa animorum unio, quae firmissimum Throni constituit praesidium, communisque Patriae felicitatis basis est, obtineatur; absit a nobis, ut (quoquo modo id evenerit) dum nova toti Regno, obtento in Rege benignissimo suo Protectore, beatitudinis affulget aurora, de praeteritis queramur: imo, ne faustissimam Suae Majestatis Sacratissimae Coronationem ardentissimorum votorum nostrorum summam ulla ratione vel minuto temporis, quaestio, de Sessione nobis pro ratione muneris, quod gerimus, competente, moretur, interea Interimali per Vestram Serenitatem Regiam nobis benigne indicata Sessione, nos contentos futuros declaramus! quo ita erga optimum, penes cujus Regales adsumus, Principem profundissimae submissionis, erga charam nobis Patriam, et Incl. ejusdem Status et Ordines fraterni amoris, et tenerritudinis non indecorum edamus specimen; ardentiaque illa Gentis Hungariae semet cum Principe, cujus protectionis tam amoenos jam sensit fructus, per Sacrum Coronationis foedus, quod unicum adhuc restat uniendi vota, omnibus viribus promoveamus. Reservamus interim nobis post hunc actum omnia ea, quae legalibus nostris Juribus competere credi-

credimus, confidentes in benignitate Serenitatis Vestrae Regiae, aequitate item et benevolentia Incl. Statuum et Ordinum, quod eam nostri intuitu competentis sessionis ante omnia sint habituri rationem, quae supra memoratis finibus accomoda, characterique, quem praeferimus convenientissima in nobis, et numero, quem in spiritualibus gubernamus populo, ad seros posteros perduraturam confirmet gratitudinem. Qui de cetero benignitati, et gratiis devoti, jugi cum veneratione emorimur 's a' t. Budaë, 21. Maji 1792.

Második Irás.

Humillima nostra, sub 21-ma Maji Suae Regiae Celsitudini Regni Palatino, Excelsisque Proceribus, et Incl. SS. et OO. scripto data declaratione, id praeprimis intendebamus, ut quanto erga clementissimum Regem nostrum, penes cujus Regales adsumus, profundissimae submissionis, erga charam vero Patriam, Excelsosque ejus Proceres, et Incl. Status et Ordines amoris ac venerationis feramur affectu, hoc quidem tali probemus documento, quod quaestionem de Sessione nobis pro munere, quod gerimus, competente, nec movere, nec minuto temporis Suae Majestatis Sacratissimae Coronationis praeparatoria retardare voluerimus. Et prouti tunc firmiter in gratia et aequanimitate Excelsorum Procerum et Incl. Statuum et OO. confidebamus, quod post faustissimam Coronationem pro dignitate sua, condignam nostri sint habituri rationem, ita nunc jam, ubi felix Hungaria in optimo Rege suo *Francisco* benignissimum Protectorem ac Patriae Patrem laeta veneratur, ubi omnes Regni hujus Cives communi exultant gaudio, et praesentium bene factorum omine freti, supremam Patriae felicitatem auspiciantur, advenisse illud tempus autumamus, quo experta Excelsorum Procerum et Incl. SS. et aequanimitas legalem nobis secundum muneris et Se-

nii Archi - Episcopalis , et Episcopalis dignitatem procuratura est Sessionem.

Sancti *Stephani* Regis Decretum , quo per Pontifices Dioecesanos praeprimis intelligit Praelatos ; et Articulus I. post Coronationem Anni 1608. justae hujus nostrae petitionis primum , et certe solidum est fundamentum : nam et requisita Legalium , sede et suffragio in Comitibus provisorum Praelatorum exponit , et nos ea omnia habere , nos arbitramur.

Nolumus eam quaestionem agitare , an Episcopi orientalis non uniti Ritus Ecclesiae , quos cum introducta in Regnum Christiana Religione in Hungaria existisse primum est conjicere , Sessionem ac Votum in Comitibus habuerint , neque in differentias fidei Articulorum et in Religionis Regotio disparem fors sentiendi modum quaqua ratione ingredi , quae inter populos iisdem Legibus submissos , atque eadem Jurium Civilium communione gaudentes , relate ad Jura Civilia cum ipsa Religionis Confessione haud connexa , et quae per Regem expeditis ad nos benignis Regalibus Litteris jam agnita sunt , discrimen quodpiam adferre neutiquam possunt ; id tamen certum est , nos veros Episcopos , ejusdemque omnino prout Romano Catholici Characteris Episcopalis esse , et simili propria Hierarchiae Ecclesiasticae Institutione , ad unum eundemque finem per extensas Dioeceses , et numerosum populum Ecclesias Dei ubernare ; felicitatem item Civium in eo potissimum consistere , ut quisque pro conditione sua , partem beneficiorum ex communi legum provisione promanantium aequa ratione capiat ; praeterea vero recepta per tot Secula Religione nostra , et nefors Regno coeva existente , confirmatis ejusdem per latae sub ultima Diaeta Legis Articulus 27 um Juribus , eandem et per solum senium determinandam Sessionem nobis cum caeteris Romano - Catholicis Episcopis competere indubium est.

Etenim insufficiens omnino et in praecipua sui parte manca esset , modo laudatae Legis provisio ,

si omnes reliqui Religionis hujus Status beneficiis ex constitutione Regni provenientiibus, et ipso Jure suffragiorum in Comitibus pro sui Status conditione gaudere, solus autem Status Cleri non ea, quam sua sibi tribuit conditio Juris et honoris frui posset praerogativa. Jam si durabilis societatis civilis felicitas tantum in simultanea omnium sociorum felicitate consistit, quis non videt, omnem illum contra duraturam Patriae felicitatem agere, qui miliones Religionis hujus Incolarum, qui per aliquot tantum suorum membra beneficia constitutionis percipere possunt, per id a beneficiorum usu excludere vellet, si eos, qui possent uti beneficiis, non ea, qua reliquos quosvis pro sua conditione concives; amoris et aestimationis testificatione amplectatur.

Ab sit a nobis, ut id de nobilissima Gentis Hungariae indole vel opinari vellemus, imo firmiter confidimus, quod totum Incl. Regnum postulatum nostrum jam eorum stabiliverit, dum praeteritis adhuc Comitibus Divo *Leopoldo* scripserat, se, ne quis mentem et consilia sua de nobis sinistre interpretaretur, et ut perenne supersit testimonium, talia declarare; quod tam Civilia Jura, quam nostra religiosa, et beneficia Civitatis, prout Hungari ex praescripto Legum, pro conditione sua habent, nostrae Religionis Incolis propria esse velle. Gratissimi, incomparabile hoc nobilissimae Gentis, et Concivium nostrorum sinceri amoris erga nos testimonium veneramur! cujus nunquam ex animis nostris excidet memoria. Et dum ad indelebilem illius cujusque sanae menti impressae veritatis sanctimoniam provocamus, nihil esse Regno huic optabilius, quam ut omnes in eo degentes, linguarum licet discrimine dispares, Christianam Religionem profitentes populi, iisdem utantur beneficiis, iisdem teneantur desideriiis, iisdemque urgeantur studiis, dum uni eidemque Regi subsunt, iisdem Legibus gubernantur, omni dissensionum semine sublato, tantum de
fidei-

fidelitate in optimum Regem, et charam, de zelo in promovendis utriusque commodis inter se aemulari, imo unitis viribus optatissimos hos fines promovere satagant; dum denique nos nihil a Concivibus nostris aliud, quam amorem, et eam, quam fratres fratribus exhibent aestimationem desideramus, eam in Excelsorum Procerum, et Inclyt. Statuum et Ordinum benevolentia, et aequitate locamus fiduciam, quod perspecta petitionis nostrae iustitia, eandem pro innato Genti Gungarae animi candore, et generosissimo benefaciendi studio incunctanter stabilituri sint.

Erit hoc nobis, et populo, quem in spiritibus gubernamus, aeternae gratitudinis, quemadmodum Excelsis Proceribus, et Inclytis Statibus et Ordinibus aeternae gloriae argumentum; seris vero eorum venturis nepotum posteris imitabile virtutis, gloriosum, nobilissimae suorum antenatorum indolis exemplum.

Qui gratiis commendati emorimur 's a' t. *Buda*, die 12. Junii 1792.

Apróságok.

A' *Lüttikhi* böldegult Püspök az oda való Kathédralé Templom számára 20-ezer forintokat, az ugy nevezett *Mezitlábosok* számára pedig egy olyan summát testált, melly 1000 lelki Miséknek el éneklésekért szokott kívántatni. A' több megmaradott gazdagságaiból 3 öttsei, u. m. három *Mean* nevezetű Grófok részesülnek. A' Püspöki rangban és jószágban való örökösse még bizonytalan ki fog lenni. Sokan az ő egyik öttset Gróf *Meant* gyanitják.

Azt írják, hogy a' *Néapolisi* Király *Ferentz* Királyunk számára 10,000 mázsa puskaport ajánlott, mellyek Aufr. Belgiumban az *Ostendei* ki-kötő-helyben fognak által adatni — 's hogy ezen Király a' Sárdinai Sergek táborozásiban maga-is jelen akarna lenni személyesen. — A' *Hassiai Landgróf*

12.ezer.

